

per una espècie de joc de mots popular, identificant-lo amb *POSTERMA*, analitzat jocosament com *terme post(erior) o post(erol)-terme*, és en el mall. festiu *posterme* m. 'cul', del qual es plaïa a parlar ben sovint, rabelaisianament, el trempat canonge (sigui dit amb perdó): «una cossa ben merescuda en es *posterme*» (escrivia sense firma a «l'Aurora» de Manacor, 1905), «cau un sol que crema el *posterme* a les llèbres» (*B DLC* xi, 1920, i de nou xii, 228). Una altra deformació burlesca és *postifaç* en un romanç de Carles Ros, emmotllat a *antifaç* i a l'antònim *faç*, formació que *AlcM* qualifica estranyament de «castellanisme» (però no hi ha tal mot en castellà).

Superlatius llatins corresponents a *posterus*, *-terior*, són *postremus*, a penes usat en català (*postrem*), amb *postremitat*, i el cast. *POSTRIMERO*, *DCEC/DECH*, d'on *postrimeria*, algun cop usat com a castellanisme frasc i sermonístic (en realitat intolerable); i d'altra banda *postūmus*, que ben aviat fou adoptat pel nostre llenguatge jurídic, amb aplicació als fills nascuts després de la mort del pare, i produccions anàlogues: «en aquesta paraula *mos fills s'entén fills e filles, e ls pòstums*» fi S. XIII (*CosTort*. v, § 6, 21, Ol., p. 261); amb la grafia pseudoetimològica *pòsthumo* Lacav., «*pòstum*: lo qui naix après mort del pare: *posthumus*», OPou (*ThPu.*, 156).

De *postremo* tragué el cast. *postrero*, sota la influència dels sinònims i antònim *cabero*, *trasero*, *primero*: mot exclusiu d'aquesta llengua [1490], que només per castellanisme (ben cert intolerable, 1959) s'usà algun cop en català i en portuguès [-*eiro*, S. xvii]; d'aquí extragué també el cast. un adj. *postré* [rar, 1490], quasi només usat en les locucions *a la postré* [1490] o *al postré* [1490], també manllevat per algun poeta nostre de baixa època: *tenir postré* 'abandonat, allunyat' (veg. la cita del mall. Joan O. Menorca, a. 1502, a *PECULI*): especialitzat des de la frase «fruta que se da a la *postré* en las comidas» [1490], s'abreujà en *los postres* (i algun cop *las postres*) > cat. *postres* [Lacav.], *les postres* [fi S. xviii, Baró de Maldà, *Collegi Bona V.*, 98, V. a *enllardar*, en *LLARD*]; castellanisme, potser ja acceptable, per bé que hom ha provat de reemplaçar-lo, diversament, per *clou-dinar*, mot ben fet i potser viable, i sobretot per *llevant-de-taula*, que sembla el que té millors perspectives, si no és *darre-ries*, més calcat, que han assajat sobretot alguns valencians: «*Darrieres*: Albercocs gelats; molvedre; bescuit Castelló; fruites» (del menú d'un sopar de la colònia valenciana a Madrid, «Acció Valenciana», 1-iv-1931). *Prepòster*; *preposterar*.

De *post* fou derivat el ll. *POSTICUS*, del qual podria semblar provinent *postich* com a nom d'una mena de remer en les galeres, en certs mss. de Muntaner, però sembla més aviat tractar-se d'una mala lectura per *posticer* (veg. *postis*, *PONDRE*; a distingir de *palomer*, ja tractat a *PALOMAR* i *EMPALOMAR*). Substantivat, *POSTICUM* designà la 'porta de darrere', i en aquest sentit sí que sembla trobar-se en Muntaner (§ 227; veg. cita en *MiscFabra*, p. 173, s.v. *verdesca*); així com en el *Decam.* i en un text val. del S. xvi (*DAG.*); ⁶⁰

postic o la portella», OPou (*ThPu.*, 12); *El Postiguet* platja d'Alacant; carrer *Postigos* a Novelda (1963). De l'abl. plural *POSTICIS* 'a les portelles' prové el NL *Postius*, nom de sengles masos antics en el Cardener i el Lluçanès (*E. T. C.* i, 51, n. 73, i després *Postils* i *Postius* cogn.). *Postic* portella local a les muralles d'Alzira, per la qual penetren en la ciutat una partida de bandolers a. 1412 (Rubio Vela, *Epist. Val. Med.*, 227.20).

¹⁰ CPT.: *Post-* prefix: per als mots que ha format en la nostra llengua sàvia, veg. el segon terme (*postdental* a *DENT* etc.). *Postlimini* [Lab. 1840], format amb el ll. *limen*, *-inis* (com a oposat a *preliminar*). *Postero-*, format amb el ll. *posterus* (supra): *posteroanterior*, *-inferior*.

Postilla, i abans també *postilla*, pres de la locució llatina *post illa* 'després d'aquelles coses'; ja a princ. S. xv [1407, i S. xv, *AlcM*, *DAG.*]: «may no llegim en text, ni en gloses, ni *postilles*, que quan Jesuchrist ere petit, que la sua mare --- tingué serventa deguna», StVicenF (*Serm.* i, 79.19); «--- Exposició de la *postilla* de Papa Ignocent III [† 1213] sobre los 7 psalms penitencials ---» per Fra Johan Romeu, llibre vist per Careta en un convent de Bna. (p. 209). D'on també, un poc més alterats, el castellà *APOSTILLA* [*DCEC/DECH*, 1542], i el port. *apostilha* (que ja figura en una llei de c. al S. xiv: *RLus*. xxvi, 118, cf. *W. u. S.* vi, 208n.). *Postillar* o *-illar* [S. xv, *DAG.*; fi S. xv, *AlcM*].

³⁰ *Postergar* [Lab. 1840; Noller, *AlcM*], pres del ll. *postergare* 'menysprear, negligir', 'deixar enrere', derivat parasintètic de la locució *post tergum* 'darrere l'esquena' (d'algu): *postergare* no existia en llatí propi i antic, si bé ja apareix en un glossari llatino-grec (traduït 'abandonar', Forcellini), en diversos exemples des del S. xii al dicc. de Du C., i en el baix-llatí clàssicista de Dante, com a equivalent de *non curare*, en aquella frase del sublim patriota: «vulgaris illustris --- huius dulcedine gloriae nostrum exillium *postergamus*», *De Vulgari Eloq.* i, xvii, § 6. *Postergació* [Lab. 1840; Noller]. *Postergable*. Un altre compost de *tergum*, el ll. *tergiversari* 'girar l'esquena', 'desentendre's d'alg. c.', cercar escapadòries per no fer-la', format amb *vertere* (part. *versum*) 'girar', ha desviat menys el significat en pendre'l el cat. i el cast.: aquell ja Belv.; *tergiversació* [Belv.], *tergiversador* [Lab. 1840], *tergiversable*.

Post III, *posta*, V. *pondre* *Postabdomen*, V. *abdomen* *Postada*, V. *post I* *Postal*, V. *pondre* *Postam*, V. *post I* *Postana*, V. *pestanya* *Postat*, V. *potestat* (PODER) i *post I* *Post-caplleua*, V. *cap I* *llevar* *Postcomunió*, V. *combregar* *Postidata*, *post-datar*, V. *post II* *Postdental*, V. *dent* *Postdiluvià*, V. *diluvi* *Postejador*, *postejar*, V. *post I* *Postell*, V. *costell* *Postella*, V. *pústula* *Postema*, *postemació*, *postemós*, V. *posterma* *Postergació*, *postergar*, V. *post II* *Posterior*, *posteritat*, V. *post II*

⁶⁰ *POSTERMA*, alteració dels més primitius *postema*,